

Asia: VN/30301/2025

Sähköinen testamentti ja testamenttirekisteri; arviomuistio

1.1 Sääntelyn tarpeellisuus

Lausuntonne:

Pelastakaa Lapset ry kannattaa mahdollisuutta sähköisen testamentin laatimiseen, mikäli palvelu pystytään toteuttamaan kansalaisten tarpeita vastaavalla, luotettavalla ja riskitilanteet minimoivalla tavalla.

1.2 Sähköisen testamentin laatiminen ja allekirjoittaminen

Lausuntonne:

Pelastakaa Lapset ry tukee ehdotusta siitä, että nykyiset testamenttia koskevat muotovaatimukset ovat lähtökohta sähköisen testamentin mahdollistamisessa.

Järjestö yhtyy Vastuullinen Lahjoittaminen VaLa ry näkemykseen siinä, että sähköisen testamentin tekeminen mahdollistetaan vain Digi- ja väestötietoviraston asiointipalvelussa, että kansalaisille on tämän asiointipalvelun kautta pystyttävä tarjoamaan riittävän kattavaa tietoa testamentin laatimisesta, ja että kansalaisia ohjeistetaan kääntymään tarvittaessa riippumattoman juristin puoleen, jotta laadittava testamentti vastaa henkilön viimeistä tahtoa. Myös digitaalisten palvelujen käyttötukea tulisi tarjota niille, jotka sitä tarvitsevat.

Järjestö tukee ehdotusta siitä, että myös sähköisellä testamentilla voi olla enemmän kuin yksi tekijä, jotta sähköinen järjestelmä tukee myös keskinäisen testamentin laadintaa.

1.3 Sähköisen testamentin todistaminen

Lausuntonne:

Pelastakaa Lapset ry kannattaa sitä, että myös sähköinen testamentti vaatii kahden esteettömän todistajan allekirjoituksen kuten paperisessa testamentissa.

1.4 Sähköisen testamentin peruuttaminen

Lausuntonne:

Pelastakaa Lapset ry pitää tärkeänä, että sähköisen testamentin voi peruuttaa samoilla tavoilla kuin paperisen testamentin. Kuten muistiossa todetaan, tulee paperisen ja sähköisen testamentin olla yhtä arvokkaita ja päteviä muotoja tehdä testamentti, joten paperisella testamentilla tulee voida peruuttaa sähköinen testamentti, ja sähköinen testamentti tulee vastaavasti olla pätevä tapa peruuttaa paperinen testamentti.

1.5 Muuta sähköisestä testamentista (ml. tekninen toteutus)

Lausuntonne:

Ei lausuttavaa.

2.1 Julkisen vallan ylläpitämisen testamenttirekisterin tarpeellisuus (muiden kuin sähköisten testamenttien osalta)

Lausuntonne:

Pelastakaa Lapset kannattaa vahvasti testamenttirekisterin perustamista ja sähköisten testamenttien automaattista rekisteröimistä testamenttirekisteriin. Järjestö näkee, että testamenttirekisterin perustamisella voidaan parhaimmillaan edistää erittäin merkittävästikin testamenttien toteutumisen todennäköisyyttä.

Järjestö yhtyy VaLan näkemukseen siitä, että yleishyödyllisillä yhteisöillä on haasteita saada tietoa testamenteista, joissa ne ovat edunsaajana, sekä ajantasaista tietoa testamentin laatineen kuolemasta. Järjestö tiedostaa myös tilanteita, joissa alkuperäistä testamenttia, jonka laadinnasta ja olemassaolosta on vahvistettua tietoa, ei olla löydetty lainkaan. Järjestö näkee, että testamenttirekisteri voi merkittävästi pienentää riskiä siitä, että henkilön viimeinen tahto ei pääse toteutumaan.

Järjestö pitää kuitenkin erittäin tärkeänä sitä, että testamenttirekisterin käyttöönotosta huolimatta paperilla tehtyjen testamenttien rekisteröimisvelvoite ei tule pakolliseksi, vaan myös paperiset ja rekisteröimättömät testamentit ovat yhtä arvokkaita ja päteviä kuin sähköiset ja rekisteröidyt testamentit.

2.2 Testamenttirekisterin toteuttamistapa ja sisältö

Lausuntonne:

Pelastakaa Lapset ry kannattaa sitä, että testamenttirekisteriä ylläpitää vain Digi- ja väestötietovirasto.

Järjestö kannattaa ehdotusta siitä, että sähköinen testamentti tallentuisi automaattisesti Digi- ja väestötietoviraston ylläpitämään testamenttirekisteriin.

Järjestö pitää tärkeänä, että testamentin rekisteröintiä on mahdollista hakea sähköisesti tai paperisessa menettelyssä.

Vaikka sähköinen testamenttirekisteri on omiaan edistämään testamenttien toteutumisen mahdollisuutta, pitää järjestö erittäin tärkeänä sitä, että testamenttirekisterin käyttöönotto ei aseta rekisteröintivelvoitetta paperisille testamentteille, vaan paperilla tehtyjen ja rekisteröimättömien testamenttien pätevyys säilyy. Lukuisilla suomalaisilla on jo paperilla laadittu testamentti ja esimerkiksi iäkkäämmille, digitaidoiltaan rajoittuneimmille tai oikeustoimikelpoisuutensa menettäneille henkilöille jo tehdyn testamentin sähköinen rekisteröinti voi jäädä tekemättä, ja myös heidän viimeisen tahtonsa toteutuminen on turvattava. Järjestö näkee sähköiseen testamenttiin ja testamenttirekisteriin siirtymisen vievän aikaa ja vaativan kansalaisten aktiivista tiedottamista ja opastamista.

Pelastakaa Lapset ry yhtyy Valan näkemykseen siitä, että nimettyjen testamentinsaajien tietoihin on hyvä sisällyttää nimitietojen lisäksi henkilötunnukset ja Y-tunnukset, jotta epäselvyyksiltä vältytään.

2.3 Rekisteröinnin oikeusvaikutukset (ml. muuttaminen ja peruuttaminen)

Lausuntonne:

Pelastakaa Lapset näkee tärkeänä, että testamentin tekijällä tulee säilyä samankaltaiset mahdollisuudet testamentin peruuttamiseen tai muuttamiseen kuin nykyisin paperisten testamenttien osalta. Järjestö tukee ehdotusta, että rekisteröidyn testamentin tehneellä tulee olla mahdollisuus ilmoittaa rekisteriviranomaiselle testamentin muuttamisesta tai perumisesta.

2.4 Edustajan käyttö rekisteröinneissä

Lausuntonne:

Pelastakaa Lapset ry pitää kannatettavana ehdotusta siitä, että paperisen testamentin tekijä voi valtuuttaa toisen henkilön hakemaan testamenttinsa rekisteröintiä puolestaan.

2.5 Testamenttirekisterin julkisuus, säilytysaika ja testamentista ilmoittaminen

Lausuntonne:

Järjestö tukee ehdotusta siitä, että testamenttirekisteriin tallennetaan testamentin kopion lisäksi testamentin tekijän nimi- ja osoitetiedot sekä henkilötunnus, paperisen testamentin alkuperäiskappaleen säilytyspaikka ja tiedot henkilöistä, joille testamentista tulee ilmoittaa testamentin tekijän kuoleman jälkeen. Järjestö pitää kuitenkin tärkeänä, että ehdotusta tarkennetaan siten, että tietoihin tallennetaan myös, jos edunsaajana on Y-tunnuksen omaava yleishyödyllinen yhteisö ja myös tälle/näille tahoille ilmoitetaan henkilön kuolemasta.

2.6 Muuta testamenttirekisteristä (esim. usean henkilön yhteinen testamentti)

Lausuntonne:

Järjestö kannattaa ehdotusta siitä, että useamman kuin yhden henkilön yhteinen testamentti rekisteröidään kunkin tekijän omana testamenttina, jotta yksikin testamentin tehnyt osapuoli voi hakea rekisteröintiä vaikeivat kaikki osapuolet rekisteröintiä hakisi.

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Lausuntonne:

Pelastakaa Lapset ry näkee tärkeänä, että sähköisen testamentin laatimisen ja rekisteröinnin kustannukset eivät saisi muodostua esteeksi palvelun laajalle käytölle.

3.2 Muut huomiot

Lausuntonne:

Ei lausuttavaa.

Kauppinen Elisa
Pelastakaa Lapset ry